

บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่
ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (RECAP)
Investigation of Social Capital and Cultural Community in Ban Rai
Tambon Administration Organization by Rapid Ethnographic
Community Assessment Process (RECAP)

เยาวภา บัวเวช

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Yaowapa_1964@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมกับงานพัฒนาชุมชน สรุปทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 4 ส่วนได้แก่ ทุนระดับบุคคล กลุ่มองค์กร หน่วยงานภาคี และ แหล่งประโยชน์ นำเสนอเป็นรายหมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 ทุนระดับบุคคลจำนวน 11 คน กลุ่มองค์กร จำนวน 9 กลุ่ม หน่วยงานภาคีจำนวน 10 แห่ง แหล่งประโยชน์ จำนวน 4 แหล่ง หมู่ที่ 2 ทุนระดับบุคคลจำนวน 19 คน กลุ่มองค์กร จำนวน 4 กลุ่ม หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง แหล่งประโยชน์ จำนวน 11 แหล่ง หมู่ที่ 3 มีทุนระดับบุคคลจำนวน 9 คน กลุ่มองค์กร จำนวน 2 กลุ่ม หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง แหล่งประโยชน์ จำนวน 2 แห่ง หมู่ที่ 4 ทุนระดับบุคคลจำนวน 20 คน กลุ่มองค์กร จำนวน 6 กลุ่ม หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง แหล่งประโยชน์ จำนวน 6 แห่ง หมู่ที่ 5 มีทุนระดับบุคคลจำนวน 11 คน กลุ่มองค์กร จำนวน 4 กลุ่ม หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง แหล่งประโยชน์ จำนวน 3 แห่ง บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 6 ทุนระดับบุคคลจำนวน 15 คน กลุ่มองค์กร จำนวน 8 กลุ่ม หน่วยงาน จำนวน 8 แห่ง แหล่งประโยชน์ จำนวน 4 แห่ง

คำสำคัญ: ทุนทางสังคม, วัฒนธรรมชุมชน, องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่, การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา

Abstract

This article aims to study the social capital and cultural community of Ban Rai Sub-District by mean of conducting ethnographic research with a rush (Rapid Ethnographic Community Assessment Process: RECAP) whereas the concept of communication would contribute to community development. The funding for social capital and cultural center is earmarked for 6 villages respectively and later divided into 4 proportions namely personal usage, entrepreneur groups, networking agencies and social advocate and later proposed to each individual village namely 1st village; personal usage accounted for 11 applicants, entrepreneur group accounted for 9 groups, network agencies accounted for 10 sources and social advocates accounted for 4 sources. While the 2nd village personal usage is accounted for 19 applicants, entrepreneur groups accounted for 4 groups, network agencies group accounted for 4 sources and social advocate accounted for 11 sources. The 3th village personal usage is available for 9 applicants, 2 entrepreneur groups are eligible for the funding, 4 network agencies and 2 sources of social advocate. The 4th village personal usage is accounted for 20 applicants; entrepreneur group is eligible for 6 groups, 4 sources from network agencies are eligible while 6 sources of social advocate also

qualified. While, the 5th village, funding for the personal usage is available for 11 applicants, 4 groups from entrepreneur group, 4 sources from network agency and 3 sources from advocate group are all qualified for the funding. Finally, the 6th village, personal usage is available for 15 applicants, 8 sources are from entrepreneur group, 8 sources are from network agencies and 4 sources are from social advocate.

Keywords: social capital, community culture, administration tambon ban rai, ethnographic research

1. ความนำ/บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีปรัชญาในการดำเนินงาน “การศึกษาสร้างคน คิดค้นภูมิปัญญา พัฒนาท้องถิ่น” ได้ดำเนินงานความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการดำเนินงาน “เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่” ภายใต้โครงการ “นครปฐม นครแห่งความผาสุกทุกชุมชนท้องถิ่น” กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 แห่ง (อบต.สระกะเทียม อบต.รางกระพุ่ม อบต.หนองบัว อบต.ลำเหย อบต.พลับพลาไชย อบต.บางไทรป่า อบต.คลองจินดา อบต.นิลเพชร อบต.บ้านไร่ ทต.บางเลน อบต.บางปลา อบต.ห้วยด้วน อบต.ทุ่งขวาง อบต.สวนกล้วย อบต.ทรงคะนอง อบต.หนองปลาไหล อบต.หนองปลาหมอ อบต.บางช้าง อบต.ทุ่งบัว และ อบต.ห้วยหมอนทอง) ในจังหวัดนครปฐมและจังหวัดใกล้เคียง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการหนุนเสริมการทำงานของภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัด ประกอบด้วย ภาคท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ภาคท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และภาคประชาชน (กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่าย) โดยอาศัยกระบวนการการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมกับทุกภาคส่วน เพื่อที่จะผลักดัน ขับเคลื่อนและพัฒนาระบบ กลไกการจัดการสุขภาวะชุมชนอย่างมีพลังและไปในทิศทางเดียวกัน ผ่านกระบวนการวิจัยชุมชนด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) จากการลงพื้นที่ทำให้ผู้เขียนสนใจศึกษาเรื่อง “บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน” ซึ่งผู้เขียนได้แบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา 2) การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมกับงานพัฒนาชุมชนและ 3) ผลการศึกษาบริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน”

2. วัตถุประสงค์ของบทความ

เพื่อศึกษาบริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมกับงานพัฒนาชุมชน

3. เนื้อเรื่อง/เนื้อหาของบทความ

3.1 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา

การศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Studies) เป็นวิธีการศึกษาของสาขาวิชามานุษยวิทยา (Anthropological Method) ต่อมานักวิจัยและนักวิชาการในสาขาอื่น ๆ เช่น ด้านสังคมศาสตร์และด้านการศึกษาได้นำวิธีการนี้มาใช้ในศาสตร์ของตนเองการศึกษาชาติพันธุ์วรรณาในยุคแรก ๆ ความสนใจจำกัดอยู่เฉพาะการศึกษากลุ่มชนบางกลุ่มในสังคม เช่น กลุ่มชนที่ล้าหลังและชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาวนา กลุ่มชนในชนบท ต่อมาเริ่มขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้นขยายความสนใจศึกษาไปยังกลุ่มทางสังคม วัฒนธรรม สถาบัน และองค์กรร่วมสมัยแทบทุกรูปแบบ เช่น สังคมเกษตรกรรม กลุ่มกรรมอาชีพ กลุ่มสตรี พระสงฆ์ สถาบันวัดครอบครัว โรงเรียน ชุมชนในเมือง ฯลฯ โดยได้ทำการศึกษาวัฒนธรรม ความคิดความเป็นอยู่ของคนกลุ่มนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งแต่ที่ผ่านมามีการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาได้รับการวิพากษ์วิจารณ์โดยตลอดจากทั้งคนในวงการวิจัยเชิงคุณภาพและจากภายนอกประเด็นที่ภายนอกวิพากษ์กันมากก็คือ เรื่องความไม่เข้มงวดของระเบียบวิธีวิจัยทั้งประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลและมีการตอบโต้ในประเด็นดังกล่าวโดยพยายามปรับปรุงวิธีการ

แต่โดยภาพรวมแล้ววิธีการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาก็ยังคงความเป็น “เชิงคุณภาพ” อย่างเต็มรูปแบบ (ชาย โปธิสิตา. 2550: 153)

ชาย โปธิสิตา (2548:34) ให้ความหมายของชาติพันธุ์วรรณาไว้ว่า ชาติพันธุ์วรรณา หมายถึง กระบวนการสังเกต พฤติกรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มทางสังคมและวัฒนธรรมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้วรายงานโดยละเอียดถึงพฤติกรรม ความเชื่อ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติตลอดจนค่านิยมอันเป็นผลมาจากพฤติกรรมของคนในกลุ่มนั้น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือชาติพันธุ์วรรณาเป็นการพรรณนาถึงวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของคนในสังคมใดสังคมหนึ่งโดยปกตินักชาติพันธุ์วรรณากับนักมานุษยวิทยาเป็นคน ๆ เดียวกันทั้งนี้ก็เพราะชาติพันธุ์วรรณาเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่นักมานุษยวิทยาใช้ศึกษา “วัฒนธรรม” ของคนในสังคม

อลิศรา ศิริศรี (2541:20) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Research) ว่าเป็น การศึกษาวัฒนธรรม โดยวัฒนธรรม หมายถึงลักษณะของการดำเนินชีวิตของบุคคล หรือของกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่ง ๆ หรือในชุมชนหนึ่ง ๆ ตามความเชื่อ ทักษะคติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และภาษา

Geertz (อลิศรา ศิริศรี. 2541: 250. อ้างอิงจาก Geertz: 1975) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา คือ การนำตัวเราหรือผู้วิจัยเข้าไปสู่ สิ่งที่ Geertz เรียกว่า “Thick Description” หมายถึง ความพยายามที่จะบรรยายหรือพรรณนา (Describe) อย่างละเอียดลึกซึ้งถึงเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นการตีความหมายหรือหาความหมาย (Interpretation) เพื่อที่จะอธิบายถึงลักษณะและความเป็นไปอันสลับซับซ้อนของสังคมนั้น ๆ

LeCompte and Schensul (ชาย โปธิสิตา. 2550: 148. อ้างอิงจาก LeCompte and Schensul.1999a: 1) เห็นว่า ชาติพันธุ์วรรณาเป็น “วิธีการศึกษาชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน สถาบันรวมถึงกลุ่มหรือองค์กรในรูปแบบอื่น ๆ วิธีการนี้มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์เป็นการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงใช้ตัวนักวิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่เคร่งครัดเพื่อหลีกเลี่ยงอคติและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของประชาชนผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบอุปนัย

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) เป็นการศึกษาทางชนชาติวิทยาและการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาเป็นแนวทางหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งอธิบายและตีความข้อมูลทางสังคมเจตคติ ความเชื่อ ความรู้สีก วัฒนธรรม ภาษา และพฤติกรรมของมนุษย์วิถีชีวิตของกลุ่มคนในสังคมโดยใช้วิธีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเก็บข้อมูลที่เคร่งครัดเพื่อหลีกเลี่ยงอคติและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง การวิเคราะห์ข้อมูลเน้นการพรรณนาและการวิเคราะห์ที่เน้นปัจจัยทางวัฒนธรรมและสังคมเป็นตัวแปรสำคัญโดยทั่วไปการศึกษาทางชนชาติวิทยาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ระดับมหัพภาค (macro ethnography) ที่เน้นถึงวัฒนธรรมในภาพกว้าง และ 2) ระดับจุลภาค (micro ethnography) ที่เน้นวัฒนธรรมที่แคบลงมาในขนาดประชากรที่น้อยลงหรืออาจเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีในหน่วยงาน

3.2 การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมกับงานพัฒนาชุมชน

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2549) การสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการสังคมในขณะที่สังคมกำลังอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการพัฒนานั้นการสื่อสารจะถูกใช้เพื่อส่งเสริมและขยายการพัฒนาตลอดจนทำให้งานพัฒนาดำเนินไปได้โดยสะดวก การสื่อสารจะทำหน้าที่เป็นกลไกที่จะผลักดันให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้การสื่อสารจึงมีความสำคัญต่อชุมชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชุมชนเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงให้เกิดความเป็นชุมชนขึ้น การสื่อสารเพื่อชุมชนจึงนับเป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญและไม่อาจมองข้ามได้ ในช่องทาง ในการเข้าถึงชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมกับประชาชน ในการใช้สื่อของชุมชนโดยชุมชน เพื่อชุมชนและอนุภาพของการสื่อสารคือเป็นสื่อยึดโยงบุคคลทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมตามความมุ่งหวังให้เป็นด้วยดีการสื่อสารทำให้เกิดการถ่ายทอดทางความคิด ความจริง ความคิดเห็น เกิดความเข้าใจอันดีอย่างไรก็ตามแม้การสื่อสารจะเป็นหนทางแห่งความเข้าใจอันดีแต่ก็เป็นหนทางแห่งการมีมติเห็นได้เช่นกันหากการสื่อสารนั้นไม่สามารถรับรู้และเข้าใจในเสียงและวิธีการสื่อสารเป็นตัวการสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสมบูรณ์หรือไม่อย่างไร

3.3 ความสำคัญของการสื่อสารในงานพัฒนาชุมชน

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอาศัยอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่นมิติทางด้านเศรษฐกิจมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มิติ

ทางด้านสังคมและมิติทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้นอาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้นเนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันการมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งทำให้อาชีพของชุมชนสามารถผลิตการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสร้างการยอมรับและผลักดันให้เกิดความสำเร็จขึ้นในงานพัฒนารวมทั้งสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางแก้ไขให้สอดคล้องกับชุมชน

3.4 การสื่อสารที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน

ในบริบทของการพัฒนาชุมชน การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับหลักการสำคัญ 7 ประการ คือ ความหลากหลายของผู้เข้าร่วม การเข้าถึงสื่อ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของประชาชน ความโดดเด่นของสาร การปรึกษาหารือร่วมกัน การสนับสนุน และกระบวนการเชิงประชาธิปไตย

1. ความหลากหลายของผู้เข้าร่วมความหลากหลายจะส่งผลให้เสียงของประชาชนมีความหลากหลายมากขึ้นและสะท้อนความต้องการต่าง ๆ ร่วมกันได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและในขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ อาทิความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมของตน ตลอดจนการอุทิศแรงกาย/ใจในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถในระดับถัดไป

2. การเข้าถึงสื่อ การเข้าถึงสื่อมักจะนำไปสู่การที่ผู้เกี่ยวข้องได้พัฒนาความรู้สึกผูกพันกับประเด็นปัญหาเกิดความตระหนักร่วมความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและเป็นการถ่วงดุลอำนาจกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนการเพิ่มอำนาจและความเสมอภาคให้กับประชาชน

3. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะความเชื่อมั่นว่าทุกคนมีความสามารถเชิงสติปัญญา

4. ความโดดเด่นของสาร ประเด็นที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนหรือการตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือการเป็นประเด็นที่ชุมชนสามารถนำเนื้อหาสาระดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้

5. การปรึกษาหารือ เป็นกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลมุมมอง และทัศนคติต่าง ๆ

6. การสนับสนุน เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีบทบาทต่าง ๆ

7. กระบวนการเชิงประชาธิปไตยเป็นการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนในระดับชุมชนเป็นการเพิ่มพลังอำนาจให้กับชุมชนและการฝึกฝนให้ชุมชนเรียนรู้การจัดการและการพึ่งตนเอง

3.5 ขั้นตอนในการปฏิบัติการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชนประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ประการคือ

1. การสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนได้แก่ 1) การพบปะผู้นำ 2) การค้นหาบุคคลในพื้นที่เข้าร่วมเป็นทีมวิจัยและ 3) การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

2. การสร้างกระบวนการปรึกษาหารือกับชุมชนได้แก่ 1) การประสานงานกับสมาชิกชุมชน 2) การกำหนดความชัดเจนเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อและบทบาทของบุคคลที่ทำหน้าที่เลือกใช้สื่อและ 3) การออกแบบและดำเนินการปรึกษาหารือ

3. การร่วมกันพัฒนา/ปรับปรุงระบบการสื่อสารได้แก่ 1) การจัดตั้งทีมงาน 2) การเสริมสร้างศักยภาพของทีมงานและ 3) การสนับสนุนการปฏิบัติการสื่อสารในพื้นที่

4. การร่วมกันพัฒนาระบบและการดำเนินการประเมินผลได้แก่ 1) การประสานงานกับสมาชิกชุมชน 2) การออกแบบกระบวนการ

3.6 ผลของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมต่อชุมชน ในระดับบุคคล กลุ่มและชุมชน

1. ผลในระดับบุคคลการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงความคิด ความรู้สึกและทักษะต่าง ๆ ของสมาชิกชุมชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมและนำไปสู่การเกิดความมั่นใจในการใช้ชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น

2. ผลในระดับกลุ่มการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3. ผลในระดับชุมชน การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการเปิดพื้นที่ในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ตลอดจนเป็นการพัฒนาระบบสื่อที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและการกระชับสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกใน

ชุมชน ความภาคภูมิใจร่วมกันในความเป็นชุมชนความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และการกำหนดทิศทางเชิงนโยบายเกี่ยวกับชุมชน

3.7 ข้อควรคำนึงในการพัฒนากระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน

1. ด้านเทคโนโลยี เช่นการที่คุณสมบัติของเทคโนโลยีไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และความจำเป็นคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีที่มีต่อชุมชน
2. ด้านการเข้าถึงสื่อ เช่น ความเหมาะสมของวัน เวลา สถานที่
3. ด้านสาร เช่น ความคุ้นเคยด้านเนื้อหาข่าวสาร
4. ด้านการบริหารจัดการ เช่น การกำหนดแผนงาน
5. ด้านผู้กำหนดนโยบาย เช่นการกำหนดแนวทางในการสนับสนุนให้สื่อสามารถเข้าถึงชุมชนและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง
6. ด้านนโยบาย เช่นนโยบายให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
7. ด้านงบประมาณ เช่นการปรับเปลี่ยนต้นทุนด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีราคาถูกลง

3.8 ผลการศึกษาชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน

บริบทพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 การจัดรูปองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปหนึ่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จึงนับเป็นมิติใหม่ที่รัฐบาลได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นตนเอง เพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง และยังเป็นเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ตลอดจนกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ มีพื้นที่ประมาณ 8.5 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,556 ไร่ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 1 ในจำนวน 18 องค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านไร่ระแหง หมู่ที่ 2 บ้านอู่เรือ หมู่ที่ 3 บ้านคลองอู่เรือ หมู่ที่ 4 บ้านเตาปูน หมู่ที่ 5 บ้านบางศรีเพชร และหมู่ที่ 6 บ้านท่าสนุ่นอยู่ห่างจากอำเภอเมืองราชบุรีประมาณ 4 กิโลเมตรมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลคูกระจดิน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันตกติดต่อกับเทศบาลเมืองราชบุรี อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3088 (สายราชบุรี – วัดเพลง) ถนนเชื่อมหมู่บ้านสายคูบัว-ท่าสนุ่น ถนนเลียบบคลองส่งน้ำชลประทานเชื่อมตำบลคูบัวและ- ถนนเลียบบคลองชลประทานคลองอู่เรือเชื่อมตำบลคูบัว ส่วนการสื่อสารและโทรคมนาคม มีตู้โทรศัพท์สาธารณะในหมู่บ้าน แต่ยังไม่ทั่วถึง และอยู่ในสภาพทรุดโทรม ไม่สามารถใช้งานได้ ส่วนใหญ่ประชาชนใช้โทรศัพท์มือถือ และโทรศัพท์บ้านในการติดต่อสื่อสาร

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ดินแม่น้ำแม่กลอง และยังมีลำคลองสายเล็ก ๆ จำนวนมาก ทำให้มีน้ำตลอดทั้งปี พื้นที่จึงเหมาะแก่การเพาะปลูกหรือประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมและปศุสัตว์ นอกจากนี้ยังมีทางหลวงแผ่นดินสาย 3088 (ราชบุรี – วัดเพลง) ผ่านทางด้านทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออกขององค์การบริหารส่วนตำบล มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำจำนวน 1 สาย (แม่น้ำแม่กลอง) คลอง จำนวน 8 สาย (คลองหนองป่าเตย คลองอู่เรือ คลองน้ำขึ้น คลองอุษาคลองท่าสนุ่น คลองยายนาค คลองแควอ้อมและคลองวัดใหม่)รวมทั้งมีคลองส่งน้ำชลประทานจำนวน 1 แห่ง (คลองส่งน้ำชลประทานเชื่อม

ตำบลคูบัว)นอกจากนั้น ยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน จำนวน 4 แห่ง (ประปาเชื่อมต่อเทศบาลเมืองหมู่ที่ 1-3 ,และ ประปาบ้านเตาปูน หมู่ที่ 4 ประปาบ้านท่าสนุ่น หมู่ที่ 6 และประปาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่)

ราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ส่วนใหญ่มีอาชีพหลากหลาย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา การทำสวนผลไม้และผักอาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงสุกร และเลี้ยงปลา เลี้ยงโค อาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทำปูนแดง ปูนขาว อิฐแดงอาชีพค้าขาย เช่น ค้าขายผัก ขายของชำ และอาชีพรับจ้าง เช่น รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และรับจ้างทั่วไป

หน่วยธุรกิจในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ประกอบด้วย ปิมน้ำมันและก๊าซ 6 แห่ง (หมู่ที่ 4 ปิมน้ำมันจ่าย และปิมน้ำมันอยู่ใน หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 มีโรงงานอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ โรงงานปูนแดงปูนขาวโรงงานไปป์เทคโนโลยีและโรงงานสโนว์ไอซ์ อยู่ในหมู่ที่ 4 และโรงสี 1 แห่ง อยู่ในหมู่ที่ 6

ประชากรและครัวเรือน มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 6,434 คน จำนวนครัวเรือน 2,337 ครัวเรือน แยกเป็นชาย 3,061 คน หญิง 3,373 คน ส่วนด้านการศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง คือโรงเรียนวัดใหม่ราษฎร์เจริญธรรม ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 และมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย 1 แห่ง คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน(องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่)

ประชาชนทั้งหมดของตำบลบ้านไร่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดในพื้นที่ที่มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่วัดบ้านไร่ ตั้งอยู่ที่บ้านคูเรือ หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และวัดใหม่ราษฎร์เจริญธรรม ตั้งอยู่ที่บ้านท่าสนุ่น หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านไร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไร่ 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 มีผู้ใช้บริการเฉลี่ยประมาณ 30 คน/วัน ทั้งนี้ ปัญหาการเจ็บป่วยของประชากรที่สำคัญ แยกเป็นโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานโรคไขมันในหลอดเลือด (อัมพฤกษ์)โรคไข้เลือดออก มะเร็ง (ปากมดลูก และเต้านม) และโรคระบบหายใจ

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีป้อมตำรวจประจำตำบล ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2และศูนย์ประสานงานรักษาความปลอดภัยประจำองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4

กลุ่มมวลชนจัดตั้งขึ้น ประกอบด้วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตำบลบ้านไร่ชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่ กลุ่มสภาเด็กและเยาวชนตำบลบ้านไร่กลุ่มอาสาสมัครตำรวจชุมชนบ้านไร่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขกลุ่มสังฆะอมทรัพย์ กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองบุญวันละบาท กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี

หน่วยงานภาคีภายนอก ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์ 3 วิทยาลัยโยธิรักษ์แห่งครอบครัวบ้านไร่ ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 49 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองราชบุรี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนบ้านไร่ เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองราชบุรี และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี

4. บทสรุป

ผลการศึกษาริบทบทุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

จากการศึกษาริบทบทุนทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน” โดยทำการสัมภาษณ์ การสื่อสารผ่านกระบวนการวิจัยชุมชนด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมกับงานพัฒนาชุมชนสามารถสรุปบทบทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้าน แบ่งเป็น 4 ส่วนได้แก่ ทุนระดับบุคคล กลุ่มองค์กร หน่วยงานภาคี และ แหล่งประโยชน์ ดังนี้

บริบทบทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 1 มีทุนระดับบุคคลจำนวน 11 คน ได้แก่ 1) นางสมศรี พลอยทิพย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาท้องถิ่น 2) นางณัฐธา สร้อยศรีเมืองเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาท้องถิ่น 3) นางสุภาจิต หนูน้อย เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาท้องถิ่น 4) นางวรางคณา สรวัยศรีเมืองเป็นปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการฝีมือ (ถักโครเชต์) 5) นางอารา พึ่งพา เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการทำขนมหวาน (ขนมเทียนแก้ว) 6) นายสมพร ชวรัตน์ เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ด้านพิธีพราหมณ์ (ทำพิธีบวงสรวงศาลพระภูมิ ยกเสาเอก ฯลฯ)7) นางสาวลักขณา อุทัยพยัคฆ์ เป็นวิทยากรด้านสันตนาการ 8) นางวลัยพร พันธุ์เพชร เป็นนักบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ และเป็นพิธีกรในงานพิธีต่าง ๆ 9) พันเอกสุรินทร์ ประชาญสิทธิ์ เป็นบุคคลที่มีความยุติธรรม อุทิศตนและทรัพย์สิน เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเป็นประจำ อีกทั้งเป็นครอบครัวที่มีความสมบูรณ์10) พ.ท.

สุรัชย์ ขาวน่วมเป็นการบริหารจัดการชุมชน และเป็นประธานสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละบาท) และ 11) นายปานทอง สีทองสุข เป็น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

กลุ่มองค์กร จำนวน 9 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา เป็นกลุ่มที่มีความพร้อม ความเสียสละ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน2) ชมรมผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่สร้างความอบอุ่นด้านจิตใจให้แก่ผู้สูงอายุ โดยจัดให้สมาชิกชมรมผู้สูงอายุได้พบปะกันทุกเดือน และพาสมาชิกไปไหว้พระทุก ๆ 3 เดือน3) กลุ่ม อสม. เพื่อป้องกันการเกิดโรคไม่ติดต่อ และโรคใช้เลือดออก โดยตรวจลูกน้ำ ยุงลาย เดือนละ 1 ครั้ง 4) กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อช่วยให้คนในชุมชนรู้จักการออมทรัพย์ และพึ่งพาตนเอง5) กองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อดูแลและป้องกันการเสพ และการจำหน่ายยาเสพติด โดยร่วมออกตรวจเวรยามกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ6) กองทุนวันละบาท เพื่อสร้างสวัสดิการ เช่น เกิด เจ็บ ตาย ให้แก่สมาชิก 7) กองทุนหมู่บ้าน เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนทุนในการประกอบอาชีพ8) กลุ่มเพาะเห็ด เพื่อให้สมาชิกลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ และ 9) กลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี เป็นที่มีความพร้อม ความเสียสละ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับสมาชิกที่จะรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ หรือการต่อยอดของกลุ่ม และเป็นเงินทุนอุดหนุนสำหรับการเพิ่มศักยภาพให้แก่สมาชิก

หน่วยงานภาคีจำนวน 10 แห่ง ประกอบด้วย 1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไร่ เป็นที่ส่งเสริมสุขภาพ และรักษาสุขภาพอนามัยของคนในหมู่บ้าน2) ศูนย์ 3 วัยสานสายใยรักแห่งครอบครัวบ้านไร่ ศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนในตำบลที่ด้อยโอกาส ครอบครัวยากจน หรือประสบปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น 3) ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 49 ศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนในตำบลที่ด้อยโอกาส ครอบครัวยากจน หรือประสบปัญหาต่าง ๆ 4) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับอาชีพ จนสามารถสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวได้5) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองราชบุรี ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับอาชีพ จนสามารถสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัวได้6) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนให้คนในชุมชน 7) เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ให้การแนะนำเกี่ยวกับการเกษตร และผลผลิตทางการเกษตร การจำหน่ายราคาข้าว 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ให้การสนับสนุนโครงการในหมู่บ้าน9) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองราชบุรี ให้คำแนะนำ หรือค้นหาเอกสารต่าง ๆ ทางราชการและ 10) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี ให้การสนับสนุนโครงการ และให้ความช่วยเหลือคนในชุมชน

แหล่งประโยชน์ จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) แม่น้ำแม่กลอง ใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคในชุมชน 2) ลานออกกำลังกาย ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง ป้องกันโรคไม่ติดต่อ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 3) ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ใช้เป็นสถานที่ให้บริการแก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้คำปรึกษาหารือหรือขอราชการต่าง ๆ และ 4) ศาลาลูกเสือ เป็นจุดศูนย์รวมของชุมชนในการจัดงานสืบสานประเพณีของหมู่บ้าน ใช้เป็นสถานที่ประชุม ประชาคม และเป็นสถานที่พักผ่อนของผู้สัญจรไป-มา

การจัดการในหมู่บ้านการดูแลช่วยเหลือกันคนในชุมชนทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นความเข้มแข็งของหมู่ที่ 1 และในการจัดการระดับหมู่บ้านมีนางวลัยพร พันธุ์เพชรผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1นางสาวจันทร์พร พันธุ์เพชร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 นางแป๋ว บุญยะรัตน์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 นายปานทอง สีทองสุข และ นางสมศรี พลอยทิพย์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ นางสะอั้ง กวานตระกูล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ บริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วม

บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 2มีทุนระดับบุคคลจำนวน 19คน ประกอบด้วย 1) นายพินิจ ด้วงพิบูลย์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่2) นายวิรัช ลิ้มเฮงสิน เป็นนักปราชญ์ชาวบ้านทางด้านการปั้นหัวสัตว์จากกระดาษ นำสวดมนต์ในงานพิธีของหมู่บ้าน และทำการเกษตร ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงไก่ชน3) น.ส.ชนิษฐา สุธานันท์ทำทองม้วน ถั่วทอด ทองม้วนสด กล้วยฉาบ 4) อาจารย์เพลิน มีความเชี่ยวชาญในการตั้งศาลพระภูมิ ผู้นำเกี่ยวกับประเพณีพิธีกรรมทางศาสนา หมอยาพื้นบ้าน กวาดยาเด็ก ดับพิษต่าง ๆ เช่น งูสวัด ริม คางทูม กรรมกรวัด และมีอาชีพทำการเกษตร ปลูกสวนมะลิ5) นางวันดี ลออินทร์เป็นประธานชมรมผู้สูงอายุหมู่ 2 เป็นเจ้าหน้าที่อสม.หมู่ 2เป็นกรรมการกองทุนวันละบาท หมู่ 2 เป็นกรรมการหมู่บ้าน หมู่ 2เป็นกรรมการศูนย์ 3 วัย (วัยเด็ก วัยกลางคนและวัยสูงอายุ) เป็นเหรียญกุ่มสตรีอาสา หมู่ 2 และทำวงมลายี ทำขนมไทย เย็บปักถักร้อย ทอผ้า6) นางจุไร ยิ่งทวีศักดิ์ มีความสามารถในการทำขนมไทย เฉาก๊วย ผลไม้แช่อิ่ม สมุนไพร7) นางบุญมี พลอยมะกล่ำ มีความสามารถในการทำอาหารคาวประเภทต่าง ๆ8) นายบุญเอื้อ ด้วงพิบูลย์ เป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 นักบริหารจัดการชุมชน/ สอ.บ. ต.บ้านไร่ เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ หมู่ที่ 2 กรรมการกองทุนวันละบาท กรรมการโรงเรียนวัดใหม่ราษฎร์บำรุงเจริญธรรม/กรรมการศูนย์ 3 วัย และมีความเชี่ยวชาญทางด้านเกษตร9) นางสมหวัง เทพาชาติ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ประธานกองทุนวันละบาท กรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 และเย็บผ้า (ตุ๊กตา)10) นางสาวธีรพร พรหาญณรงค์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 กรรมการหมู่บ้าน หมู่

2 เป็นกรรมการกลุ่มสตรีอาสา และอาชีพค้าขาย11) นายอรรถ ดั่งพิบูลย์ เป็นสมาชิก อบต. หมู่ 2 กรรมการหมู่บ้าน หมู่ 2 และมีความเชี่ยวชาญด้านช่างประปา 12) นางเพ็ญแข กลั่นเกต เป็นสมาชิก อบต.หมู่ 2 กรรมการหมู่บ้าน หมู่ 2 และมีความเชี่ยวชาญด้านปศุสัตว์13) นางรัตนา จินดาอินทร์ค้าขาย ร้านขายของชำ เป็นประธาน อสม. กรรมการหมู่บ้าน กรรมการชมรมผู้สูงอายุ และอาสาสมัครช่วยทำอาหารช่วงน้ำท่วม (อสม.)14) นางสาว ลออินทร์ เป็นรองประธาน อสม. รองประธานกลุ่มสตรีอาสา กรรมการหมู่บ้าน และมีความสามารถในการทอผ้าขาวม้า/ผ้าถุง15) นางรัชณี เหลี่ยมทอง เป็นเจ้าหน้าที่ อสม. มีความเชี่ยวชาญการนวดแผนไทย/สมุนไพร และมีความสามารถในการทำขนมไทย อาหาร16) พระครูสิริญาณวิสุทธิเจ้าอาวาสวัดบ้านไร่ เป็นพระนักวิปัสสนา17) นางทองอยู่ สร้อยศรีเมือง เป็นประธานกลุ่มผ้าทอมือบ้านไร่ และมีความสามารถในการทอผ้าขาวม้า ผ้าถุง18) นางเจริญ ชูจันทร์ เป็นครูสอนลิเก นาฏศิลป์ไทย ปรากฏชาวบ้าน และมีความสามารถในการร้องเพลงมอญ ลำตัดและ19) นางปริพร เลิศเรืองฤทธิ์ เป็นเลขานุการกลุ่มสตรีอาสา และสมาชิกกลุ่มศูนย์ 3 วิย ทำขนมไทย อาหารไทย

กลุ่มองค์กร จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มสตรีอาสา เป็นจิตอาสาในการช่วยเหลือจัดการกิจกรรมในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด/ชุมชน กิจกรรมทำพวงหรีด ดอกไม้จันทน์ ไล่กรอก ถั่วแปบ แหนม สวัสดิการงานศพ ๆ ละ20 บาท ค่าสมาชิกรายปี 150 บาท เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 3 คืน จ่าย 500 บาทและผ่าตัดใหญ่ สนับสนุน 1,000 บาท และรับเงินปันผลปลายปี2) กลุ่ม อสม.เป็นจิตอาสาในการให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ แจกทรายอะเบท พ่นยากำจัดยุงลาย ตรวจเยี่ยมชุมชนเป็นระยะ ๆ และให้ความช่วยเหลือภัยพิบัติในชุมชน3) กลุ่มกองทุนวันละบาท มีสมาชิก 195 คน เก็บเงิน เดือนละ 30 บาท มีสวัสดิการ นอนโรงพยาบาล 500 บาท/คน/ปี คลอดบุตร 500 บาท/คน ทนการศึกษา 200 บาท/ปี งานบวช 2,000 บาท และเสียชีวิต ตามอายุสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมกองทุนและ 4) กลุ่มชมรมผู้สูงอายุออกกำลังกายทุกวันที่ 22 เดือน โดยใช้สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ นัดตรวจสุขภาพทุกวันที่ 22 โดยใช้สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ค่าสมาชิกแรกเข้า 110/คน สมาชิกรายปี 60 บาท สวัสดิการ สมทบค่างานศพ ๆ ละ 20 บาท เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 3 คืน จ่าย 500 บาท/1 ปี เด็กวันเกิด ขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์ 3 วิยฯ เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนที่ด้อยโอกาส ครอบครัวยากจน เป็นต้น 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพ และรักษาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน3) เจ้าหน้าที่การเกษตร แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเกษตร ประกันราคาข้าวและ 4) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียนให้คนในชุมชน

แหล่งประโยชน์ จำนวน 11 แหล่ง ประกอบด้วย 1) วัดบ้านไร่ เป็นที่ประชุมต่าง ๆ และจัดศาสนพิธี 2) ศาลาประชาคมโพธิ์คู ให้บริการเตนท์ โต๊ะหมู่บูชา พรม จาน ชาม 3) แม่น้ำแม่กลอง เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค4) อาคารเอนกประสงค์ เป็นที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านและจัดงานทำบุญกลางบ้าน 5) ลานกีฬา เป็นสถานที่เล่นกีฬา ออกกำลังกาย หมู่บ้านอยู่บริเวณหน้าบ้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ 6) ถนน 2 สาย ถนนวัดเพลง และถนนวัดบ้านไร่ 7) ตู้โทรศัพท์ 3 ตู้ สาธารณูปโภคพื้นฐานด้านการสื่อสาร 8) ตู้น้ำหยอดเหรียญ 4 ตู้ บริการน้ำดื่มหยอดเหรียญในชุมชน 9) ศาลปูตา 1 แห่ง สถานที่ที่พึ่งพิงทางด้านจิตใจและความเชื่อของคนในชุมชน 10) ตลาดเดอะไนท์ ตลาดจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ และ 11) ป้อมตำรวจ 1 แห่ง คอยตรวจตรา/สอดส่องความสงบเรียบร้อยด้านต่าง ๆ ในชุมชน

การจัดการหมู่บ้านการดูแลช่วยเหลือกันในชุมชนทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นความเข้มแข็งของหมู่ที่ 2ซึ่งในการจัดการระดับหมู่บ้านนี้มีนายบุญเอื้อ ดั่งพิบูลย์ กำนันตำบลบ้านไร่ นางสมหวัง เทพชาติ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2นางสาวธีรพร พรหาญณรงค์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 นายอรรถ ดั่งพิบูลย์ และ นางสาวเพ็ญแข กลั่นเกต สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ นางสะอึ่ง กวานตระกูล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ บริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วม

บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 3 มีทุนระดับบุคคลจำนวน9คน ประกอบด้วย 1) นางจงกล กัณนิกา เป็นปราชญ์ชาวบ้านทางด้านการทำปูนแดง-ปูนขาว2) นายเสภา พรประสงค์ เป็นผู้รู้ด้านประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา3) จ.ส.อ.ทองเจือ ศรีโยธิน เป็นผู้ใหญ่บ้าน4) ส.ต.ม.นัส สิงโต เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล5) นาง กฤษณา ทรัพย์แก้วเป็น อสม.6) นาง สมยา จันทรา เป็นรองประธานกลุ่ม อสม.7) นางจินตนา เผือกหอม เป็นประธานชมรมผู้สูงอายุ8)นาง วรวรรณ แก้วกัณหา เป็นประธานกลุ่มสตรี 9) นายชลอ ชาติดี อาชีพเกษตรกรกรรม10) นางวันเพ็ญ ลินธวารส เป็นนันทนาการ11) นายธำรง ศรีสวัสดิ์ เป็นนักเทคโนโลยีพื้นบ้าน12) นางจาวรวรรณ ต้นธงทำขนมเช่น ก๊วยฉาบ มั่นฉาบ ขายปลีก-ส่ง ทุกวัน13) นายพรชัย เขิดชูธรรม อาชีพเพาะเห็ด14) นาง พรรณราย ไช่มุก เจ้าของโรงงานทอผ้าขาวม้า15) นาง

จารุณี ขาดิถี อาชีพทำขนมไทย 16) นาง สุรัญ พงษ์เส็ง อาชีพเย็บเสื้อผ้า17) นาย ชัยวัฒน์ บวรสุคนธ์ ผู้เลี้ยงสุกร/
เพาะพันธุ์สุนัข18) นาย ประยูร คงสุวรรณ อาชีพเผาถ่านและ 19) นาย ธวัชณ์ พลสาน รับจ้างซ่อมเครื่องจักรเกี่ยวกับห้อง
เย็นและโรงน้ำแข็ง

กลุ่มองค์กร จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มสตรีอาสา เป็นจิตอาสาในการช่วยเหลือจัดการกิจกรรมใน
ชุมชนและ 2) กลุ่ม อสม.เป็นจิตอาสาให้การให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน

หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์ 3 วิทยา เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนที่ด้อยโอกาส
ครอบครัวยากจน เป็นต้น 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพ และรักษาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน3)
เจ้าหน้าที่การเกษตร แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเกษตร ประกันราคาข้าวและ 4) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ส่งเสริม
การศึกษาออกโรงเรียนให้คนในชุมชน

แหล่งประโยชน์ จำนวน 2 แหล่ง ประกอบด้วย 1) แม่น้ำแม่กลอง เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและสำหรับ
อุปโภคและ 2) คลองอู่เรือ เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและสำหรับอุปโภค

การจัดการในหมู่บ้านการดูแลช่วยเหลือกันทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นความเข้มแข็งของหมู่ที่ 3ในการจัดการ
ระดับหมู่บ้านนี้มี จ.ส.อ.ทองเจือ ศรีโยธิน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3นายวัชร ลอฤทธิ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 นายมงคล เอี่ยม
สำอาง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3นางวันเพ็ญ สิ้นสุวรรณ และ ส.ต.ม.นัส สิงโต สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ นาง
สะอึ่ง กวานตระกูล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ โดยภาพรวมหมู่ที่ 3 มีทุนบุคคลและทุนสังคมค่อนข้างมาก
แต่ยังขาดในเรื่องของการจัดตั้งกลุ่มและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลหมู่บ้านโดยใช้การ
บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 4 มีทุนระดับบุคคลจำนวน 20คน ดังนี้ 1) นายยุทธ ต้นกิตติกุล
เป็นผู้ชำนาญงานด้านการปลูกพืช ผัก สวนเกษตร เป็นประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วน
ตำบล สมาชิกเกษตรตำบลบ้านไร่ และเป็นนักบริหารจัดการชุมชน 2) นายสิงห์ ช่อชิต เป็นผู้ชำนาญงานด้านการถนอมอาหาร
(หม่อมไม้ปิ้ง)3) นางศิริสุข สิริพุทธวัลย์ เป็นผู้ชำนาญงานด้านการนวดแผนโบราณ 4) พ.ต.วีระ สวางาม เป็นหมอด้านพิธีกรรม
ทางศาสนา และเป็นนักนันทนาการ 5) นางสาวพินดา วงษ์วรรณ เป็นนักนันทนาการ (ด้านการรำ)6) นางสาวดารณี พลอยหิน เป็น
นักโภชนาการอาหาร (ร้านก๋วยเตี๋ยวลูกปลีก)7) นางวัฒนา กลิ่นชนะ เป็นผู้ผลิตผ้าทอมือ (กลุ่มผ้าทอมือบ้านไร่)8) นายประ
วิทย์ เขียวสาด เป็นหมอฟันบ้านด้านสมุนไพร (ปราษฎ์ชาวบ้าน)9) นางสอึง กวานตระกูล เป็นนักบริหารจัดการชุมชน เป็น
ประธานน้ำหยอดเหรียญ และเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ 10) นางนภินทร ศรีสรรพงค์ เป็นเจ้าของตลาดศรี
เมือง และเป็นอดีตส.บัญชีรายชื้อพรรคเพื่อไทย11) นายจตุรงค์ กวานตระกูล เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ 412) นายอวยชัย แดงด้อม
ยุทธ เป็นเจ้าของเตาปูนอำนวยการ13) นายโกเมศ แดงทองดี เป็นอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี และเป็นสมาชิกสภานิติ
บัญญัติแห่งชาติ (สนช.) 14) นายเรืองชัย เนตรประทมพร เป็นอดีตรองนายกเทศบาลเมืองราชบุรี 15) นายบรรพต บุญ
อนันต์ เป็นเจ้าของโรงงาน Bitecผลิตอุปกรณ์ทำเครื่องเย็น 16) นางรสสุคนธ์ บุญอนันต์ เจ้าของ Snow Ice ผลิตน้ำแข็งและ
น้ำดื่ม 17)นางเสาวคนธ์ สไบทอง เป็นนักเพาะชำต้นไม้ 18) นายวิสุทธิ สไบทอง เป็นนักเพาะชำต้นไม้ 19) นางอรุณี เอื้อย
ประเสริฐ เป็นเจ้าของธุรกิจกล้วยไม้และ 20) นางสังเวียน เลอบอง เป็นเจ้าของธุรกิจกล้วยฉาบ

กลุ่มองค์กร จำนวน 6 กลุ่มประกอบด้วย 1) กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาชุมชน เป็นกลุ่มสตรีที่มีจิตอาสาในการ
ช่วยเหลือจัดการกิจกรรมในชุมชนและจัดสวัสดิการให้กับสตรี เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2) กลุ่ม อสม. เป็นจิตอาสาให้การ
ให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน3) กลุ่มกองทุนวันละ 1 บาท เป็นกลุ่มที่จัดสวัสดิการ เพื่อช่วยเหลือสมาชิก
ตั้งแต่ เกิด - เสียชีวิต และยามเจ็บป่วย4) กลุ่มนวดแผนโบราณ เป็นกลุ่มนวดแผนโบราณ และจับเส้น5) กลุ่มผ้าทอมือบ้านไร่
เป็นกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมผ้าทอมือบ้านไร่และ 6) ชมรมผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่จัดสวัสดิการให้กับสมาชิก และทำกิจกรรมร่วมกัน

หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์ 3 วิทยา เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนที่ด้อยโอกาส
ครอบครัวยากจน เป็นต้น 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เป็นที่ส่งเสริมสุขภาพ และรักษาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน 3)
สำนักงานเกษตรอำเภอราชบุรี/เจ้าหน้าที่การเกษตร เป็นหน่วยงานที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเกษตร ประกัน
ราคาข้าวและ4) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน เป็นที่ส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียนให้คนในชุมชน

แหล่งประโยชน์ จำนวน 6 แหล่ง ประกอบด้วย 1) แม่น้ำแม่กลอง เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน เพื่อ
อุปโภค-บริโภค ทำการเกษตร และการประมงให้กับประชาชนบริเวณริมน้ำ 2) คลองอุษา เป็นแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร
และอุปโภค 3) คลองยายนาค เป็นแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และอุปโภค4) อาคารเอนกประสงค์เป็นสถานที่สำหรับประชุม

ประชาคม ออกกำลังกาย และจัดงานพิธีต่าง ๆ 5) สนามฟุตบอล เป็นสนามฟุตบอลในชุมชนและเป็นสนามแข่งสำหรับประชาชนทั่วไปและ 6) สนามเปตอง เป็นสนามเปตองไว้เล่นในชุมชนและเป็นสนามแข่งสำหรับประชาชนทั่วไป

การจัดการในหมู่บ้านการดูแลช่วยเหลือกันในชุมชนทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นความเข้มแข็งของหมู่ที่ 4 ซึ่งในการจัดการระดับหมู่บ้านนี้มีนายจตุรงค์ กวานตระกูล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 นายอำนาจ ไวปริชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 นางเลิศรัตน์ จันทร์เทศ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 นายยุทธ ตันกิตติกุล สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ นางสะอิ่ง กวานตระกูล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ในภาพรวมหมู่ที่ 4 มีทุนบุคคลและทุนสังคมค่อนข้างมากแต่ยังขาดในเรื่องของการจัดตั้งกลุ่มและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลหมู่บ้านทั้งนี้กลุ่มที่เห็นเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนในเรื่องของการบริหารจัดการ ได้แก่ กลุ่มผ้าทอมือบ้านไร่

บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 5 มีทุนระดับบุคคลจำนวน 11 คน ดังนี้ 1) นายถวิล แสนสมทรัพย์ ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการพัฒนารักษาเริ่ม ภูมิปัญญาท้องถิ่น(รักษาโรคผิวหนัง/กวดยา) 2) นายจรงค์ดี จันทร์กุล ผู้ใหญ่บ้าน ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม 3) นางนภา แสงมณี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธาน อสม. อาชีพเพาะเห็ด 4) นางสมคิด จันทร์กุล ประธานกลุ่มสตรีอาสาเกษตรกรรม (สวนผลไม้) และหมอดินประจำหมู่บ้าน 5) นายยงยุทธ สุจริตรักษ์ สมาชิกสภา อบต. 6) ธรรมการหมู่บ้าน 6) ส.อ.ดิเรก สิงโต ประธานกองทุนหมู่บ้าน 7) นายพัฒนา จันทร์กุล สมาชิก อบต. มะขามยักษ์ แซ่อ้อม เพาะเห็ด เลี้ยงแพะ เลี้ยงปลา 8) นางบุปผา คงตระกูล ขนมหอย 9) นายทวี แสนสมทรัพย์ ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมสานตระกร้า / กระดัง 10) นางประนอม บุตรจีน ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม ทำไม้กวาดทางมะพร้าว และ 11) นายสมบุญยงสุวรรณ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

กลุ่มองค์กร จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มอาชีพผลิตน้ำดื่มชุมชน เป็นกลุ่มผลิตน้ำดื่มระบบ RO ราคาถูก 2) กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาชุมชน เป็นกลุ่มสตรีที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลือจัดการกิจกรรมในชุมชนและจัดสวัสดิการให้กับสตรีเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3) กลุ่ม อสม. เป็นจิตอาสาในการให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยในชุมชน และ 4) ชมรมผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่จัดสวัสดิการให้กับสมาชิก และทำกิจกรรมร่วมกัน

หน่วยงาน จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์ 3 วิทยา เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนที่ด้อยโอกาส ครอบครัวยากจน เป็นต้น 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เป็นที่ส่งเสริมสุขภาพ และรักษาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน 3) เจ้าหน้าที่การเกษตร เป็นที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเกษตร ประกันราคาข้าว และ 4) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เป็นที่ส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนให้คนในชุมชน

แหล่งประโยชน์ จำนวน 3 แหล่ง ประกอบด้วย 1) คลองแควอ้อม เป็นแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และอุปโภค 2) คลองยายนาค เป็นแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และอุปโภค และ 3) ศาลา SML จันทร์กุล เป็นสถานที่สำหรับประชุมประชาคม และออกกำลังกาย ในหมู่บ้าน

การจัดการในหมู่บ้านการดูแลช่วยเหลือกันในชุมชนทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นความเข้มแข็งของหมู่ที่ 5 ซึ่งในการจัดการระดับหมู่บ้านนี้มี นายจรงค์ดี จันทร์กุล ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 นางนภา แสงมณี

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนายสมบุญ ยงสุวรรณ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายพัฒนา จันทร์กุล และ นายยงยุทธ สุจริตรักษ์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ,นางสะอิ่ง กวานตระกูล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ในภาพรวมหมู่ที่ 5 มีทุนบุคคลและทุนสังคมค่อนข้างมากแต่ยังขาดในเรื่องของการจัดตั้งกลุ่มและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลหมู่บ้าน

บริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่ที่ 6 มีทุนระดับบุคคลจำนวน 15 คน ดังนี้ 1) นายไพศาล นิลนารถ เป็นผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประธานประปาหมู่บ้าน ค้าขาย (น้ำส้ม) 2) นายเอื้อน ปองเป่า เป็นผู้นำด้านอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น เล่นดนตรีไทย 3) ร้อยตรีเชาว์ นิมน้อย เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ กรรมการประปาหมู่บ้าน ทำสวน (ปลูกมะพร้าว) 4) นายอุทัย ผูกน้อย เป็นผู้นำด้านหัตถกรรมพื้นบ้านจักสานไม้ไผ่ 5) นายณรงค์ สุทธิแสงจันทร์ เป็นประธานกลุ่มผู้สูงอายุ เลขานายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ประธานกลุ่มอสมทรัพย์บ้านท่าสนุ่น รองประธานประปา ทำอัฐมอญ 6) นางบังอร ออบเขย เป็นประธานกลุ่มสตรี (อาสาพัฒนาหมู่ 6) ตำบลบ้านไร่ ประธานกลุ่มทำขนม เป็นวิทยากรด้านอาหารและขนม ขายน้ำผลไม้ (หน้าโรงเรียน) กรรมการทุกกลุ่มของหมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน วันละ 1 บาท 7) นายอุทัย ผูกน้อย เป็นจักรสานพื้นบ้าน กรงครอบน้ำตาลมะพร้าว 8) น.ส.ปราณี กิจธรรม เป็นผู้นำด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ลีเกะ ละคร น่องฉี่ นาฏศิลป์ 9) นายกล้วย เจริญสุข เป็นยาแผนโบราณ พิธีกรรมบุญต่าง ๆ ยก

อลิศรา ศิริศรี. "การนำวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณมาใช้ในการวิจัยทางการศึกษา" รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 1. บรรณาธิการโดย สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541. หน้า 249-257.

<http://cddweb.cdd.go.th/nonsaat/plan2.html>

<http://www.northandamantsunamirelief.com/Resources/CommDevHandbook.doc>